

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Економіки та менеджменту
Кафедра Економіки, підприємництва та туризму

Кваліфікаційна робота на
правах рукопису

КОЛІЩАК ВАСИЛЬ ВАСИЛЬОВИЧ

УДК: 330.341.1:658

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**«ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЧУДНІВСЬКОЇ ФІЛІЇ ДП «ЖИТОМИРСЬКИЙ
ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНІЙ ЗАВОД»»**

051 «Економіка»

Подається на здобуття освітнього ступеня бакалавр

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ В.В. Коліщак

Керівник роботи

Ткачук Василь Іванович

д.е.н., професор кафедри економіки,
підприємництва та туризму

Житомир – 2023

**Висновок кафедри економіки, підприємництва та туризму
за результатами попереднього захисту: кваліфікаційної роботи**

допущений до захисту

Протокол засідання кафедри економіки, підприємництва та туризму
№ 9 від 21. 06. 2023р.

Завідувач кафедри економіки, підприємництва та туризму

д. е. н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

_____ (підпис)

Наталія ВАЛІНКЕВИЧ
(власне ім'я та прізвище)

« ___ » грудня 2022 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти _____
(прізвище ,ім'я, по батькові)

захистив (ла) кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК
(науковий ступінь, вчене звання)

_____ (підпис)

Тетяна ДАВИДОВИЧ
(власне ім'я та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Коліщак Василь Васильович «Інноваційний розвиток Чуднівської філії ДП «Житомирський лікєро-горілчаний завод», ОС «Бакалавр», 051 «Економіка» Поліський національний університет, м. Житомир, 2023 р.

У кваліфікаційній роботі здійснено оцінку інноваційного розвитку досліджуваного підприємства, українського ринку алкогольних напоїв та можливості виходу підприємства на європейський ринок за умови його модернізації під європейські стандарти.

Дослідження проводилося з урахуванням передових світових інноваційних технологічних розробок автоматизації виробничих. Обрахунок ефективності запропонованої системи інноваційного розвитку здійснено з використанням методів: перший Чиказький, Беркуса та дисконтованих грошових потоків. Встановлено, що запропонована система інноваційного розвитку є ефективною, потребує залучення іноземних інвестицій на початковому етапі і дозволить підприємству бути конкурентоспроможним на європейському ринку алкогольних напоїв та досягнути сталого розвитку.

Ключові слова. цифрова економіка, інновації, безпечна автоматизація, система інноваційного розвитку, методи оцінки вартості, інвестиції.

SUMMARY

Vasyl Kolishchak «Innovative development of Chudniv branch of SE «Zhytomyr Liquor and Vodka Plant», 051 «Economics» Polissia National University, Zhytomyr, 2023.

In the qualification work, an assessment of the innovative development of the investigated enterprise, the Ukrainian market of alcoholic beverages and the possibility of the enterprise entering the European market under the condition of its modernization to European standards was carried out.

The research was conducted taking into account the world's leading innovative technological developments of industrial automation. The calculation of the efficiency of the proposed system of innovative development was carried out using the following methods: first Chicago, Berkus and discounted cash flows.

It was established that the proposed system of innovative development is effective, requires attracting foreign investments at the initial stage and will allow the enterprise to be competitive on the European market of alcoholic beverages and achieve sustainable development.

Keywords. digital economy, innovations, safe automation, system of innovative development, methods of cost estimation, investments.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	7
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЧУДНІВСЬКОЇ ФІЛІЇ ДП «ЖИТОМИРСЬКИЙ ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНИЙ ЗАВОД»»	11
РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ СИСТЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЧУДНІВСЬКОЇ ФІЛІЇ ДП «ЖИТОМИРСЬКИЙ ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНИЙ ЗАВОД»»	18
ВИСНОКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	29
ДОДАТКИ	31

ВСТУП

Виробництво алкогольних напоїв на сучасному етапі розвитку зіткнулося з проблемою актуальною для поточного споживчого ринку, а саме виробництво продукцію високої якості, екологічно чистої задовольняючи купівельну спроможність покупців. Досліджувана галузь є дуже великою та різноманітною з великою кількістю виробництва різних видів напоїв, починаючи від невеликих традиційних місцевих продуктів, вироблених у малих підприємствах України, до сучасних глобальних мега-пивоварень та лікєро-горілчаних заводів, здатних виробляти величезну кількість продуктів, стандартизованих до певних параметрів якості.

За останні роки галузь алкогольних напоїв в Україні відзначилася значним проривом у сфері інновацій, що привело до використання новітніх технологій для покращення якості та тривалості зберігання. Здійснено ряд нововведень, які охоплюють такі аспекти, як розробка нових алкогольних напоїв та напоїв, спрямованих на покращення здоров'я, інновації у сфері зберігання та адаптацію до нових споживчих тенденцій. Впровадження цих нових технологій у виробництво алкогольних напоїв відкриває безліч можливостей та дає відповіді на актуальні проблеми галузі.

Вивчення питань ефективності інновацій та дискусіями у напрямі сучасного інноваційного розвитку підприємств займалися досить велика кількість вчених-економістів, серед яких можна виокремити тих, результати досліджень, яких найбільше дотичні до кваліфікаційного дослідження: Александрова В., Амоша О., Волкова О., Геєця В., Олійника Л., Гринько Т., Зубаньова О., Калентіка Г., Крисько Ж., Козік В., Мазура А., Микитюка П., Овсянюк-Бердадіної О., Скочиліса С. та інші. Проте, інноваційна діяльність кожного суб'єкта господарювання є індивідуальною, а інноваційний розвиток потребує вивчення стану галузі в, якій суб'єкт здійснює свою діяльність, його економічного стану та ризиків, які впливають на результативність. Сучасні умови в яких здійснюють діяльність суб'єкти господарювання та курс національної економіки сприяли вибору даної теми дослідження та об'єкта.

Метою кваліфікаційної роботи є розробка і обґрунтування системи інноваційного розвитку Чуднівської філії ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод», з врахуванням сучасних ризиків розвитку економіки України.

Для реалізації мети кваліфікаційної роботи розроблено завдання:

- узагальнити та структурувати інформацію про інновації та напрями інноваційного розвитку;
- провести аналіз діяльності підприємства;
- визначити напрями та можливості інноваційного розвитку підприємства;
- проаналізувати пріоритетні напрями розвитку галузі вітчизняного та закордонного ринку алкогольних напоїв;
- обґрунтувати доцільність системи інноваційного розвитку підприємства;
- перевірити аналітичним методом доцільність та результативність запропонованих заходів у перспективі.

Об'єктом дослідження є процес розробки та обґрунтування системи інноваційного розвитку Чуднівської філії ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод». Предметом дослідження є сукупність інформації теоретичної, методологічної та практичної розробки системи інноваційного розвитку Чуднівської філії ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод».

Результати дослідження апробовані на всеукраїнській конференції «Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів» та опубліковані у розділі монографії «Стратегічні напрями підвищення продуктивності праці підприємств. Економіка підприємництва: організаційні, управлінські та фінансові пріоритети розвитку».

Під час дослідження було використано різноманітні джерела інформації: українські законодавчі та нормативні акти, довідково-нормативні матеріали, наукові публікації, фінансові звіти підприємства, а також результати власних додаткових досліджень. Крім того, інформаційні ресурси глобальної мережі Internet використовувалися, як додаткове джерело інформації. Кваліфікаційна робота виконана відповідно до методики написання і містить основні пункти: вступ, теоретичний, аналітичний та перспективний розділи

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасному світі активна інноваційна діяльність професійно визначає напрям та швидкість розвитку суб'єкта господарювання, галузі і економіки загалом. Простота інноваційної діяльності обумовлена постійним розвитком сучасного суспільства та зростанням потреб до виробничих процесів, таких як скорочення строків виконання, збільшення обсягів виробництва, підвищення якості продукції та задоволення поточних потреб споживачів. Відтак, підприємства, які планують розвиток у перспективі повинні постійно займатися організацією своєї інноваційної діяльності.

Під інноваційною діяльністю потрібно розуміти результати наукових та дослідно-конструкторських робіт, технічних досягнень для створення та збільшення нової або вдосконаленої існуючої продукції, яка буде представлена на ринку. Відтак, інноваційна діяльність – це діяльність, спрямована на організацію і здійснення інноваційного процесу на підприємстві, тобто на створення інновації. Для правильної організації інноваційного процесу необхідно розуміти його сутність і закономірності [2,7]. Основою інноваційної діяльності та інноваційного розвитку підприємства є інновації.

До визначення поняття «інновації» вчені підходили з різних сторін, відтак дане поняття має велику кількість трактувань (Додаток 1), так, як кожна інновація має свою типовість і відповідним чином впливає на інноваційний розвиток підприємства. В залежності від стадії життєвого циклу інновації у підприємстві формують завдання для інноваційного розвитку та створюються умови (Табл. 1.1). У додатку 2 сформовано класифікаційні ознаки інновацій за швидкісними напрямками. Для дослідження інноваційного розвитку важливо розрізняти новації та інновації.

Економічна категорія «інноваційного розвитку» вже тривалий час використовується на мікрорівні, тобто на рівні окремих суб'єктів господарської діяльності, а сформульовані підтвердження щодо поняття, які представлені відомими науковцями, не мають єдиної точки зору і є об'єктом дискусії (Дод. 3).

Таблиця 1.1.

Етапи впровадження інновацій у підприємстві, завдання та умови забезпечення інноваційного розвитку

Етап життєвого циклу інновацій	Завдання щодо інноваційного розвитку	Необхідні умови
Генерація інновації (створення нових ідей та їх реалізація)	Проведення маркетингових досліджень та заходів, що стимулюють увагу споживачів до запропонованої продукції	Наявність достатнього технічного та інтелектуального потенціалу, необхідного для реалізації інноваційних проектів
Етап зростання інновацій (прибуток від реалізації нових ідей зростає)	Дослідження ніші ринку, споживачів та їх запитів.	Постійне збільшення учасників інноваційної діяльності, включаючи потік інвесторів, які готові вкладати кошти в інноваційні проекти
Зрілість (зростання обсягу продажів зупиняється, останній ринок насичується виробленим продуктом)	Прогнозування попиту та стану в майбутньому, що відповідає оптимальній стратегії виведення нових товарів на ринки та способам оптимізації виробництва за допомогою нових технологій	Відповідність діяльності компанії її науковим розробкам і можливостям
Насиченість ринку (як зменшується обсяг продажів, так і прибуток)	Моніторинг та оцінка результатів інноваційної діяльності компанії, що дозволяє оцінити ефективність впроваджених інновацій	Розроблені та впроваджені інновації повинні бути широко запитуваними та відповідати потребам широкого кола споживачів
Відмірювання (продукт більше не задовольняється запитом на продукт та витісняється з ним)		

Джерело: власні дослідження.

Інноваційний розвиток підприємства охоплює комплекс взаємопов'язаних аспектів, які відображають її здатність до здійснення інноваційної діяльності. Це включає інтенсивність розробки та впровадження новаційних продуктів і технологій, а також ефективність інноваційного процесу. Інноваційний розвиток підприємства може бути керований внутрішніми та зовнішніми факторами. Зокрема, до зовнішніх факторів відносяться попит і пропозиція на рівні ринку конкуренції та інноваційний клімат на рівнях держави та місцевих урядів.

Внутрішні чинники, що впливають на інноваційну активність підприємства, включають кадровий потенціал, фінансові ресурси, науково-технічний потенціал, організаційну структуру та інші аспекти.

Здійснення інноваційної діяльності забезпечує врахування цих факторів і впровадження відповідних стратегій для стимулювання інноваційного розвитку підприємства.

Ключовою проблемою інноваційного розвитку підприємства є посилення складності в організації процесів і ускладнення роботи економістів. Успішний інноваційний розвиток підприємства залежить від готовності технологічної системи підприємства приймати та оцінювати інноваційні завдання. Очевидно, що співробітники та фахівці підприємства є джерелом ідей і пропозицій. Тому успішність інноваційного розвитку підприємства у значній мірі залежить від їх бажання, мотивації, готовності сприймати та застосування нововведення.

Відтак інноваційний розвиток підприємства можна описати як системні зміни, які відбуваються в його стані та господарській діяльності за окремими напрямками або ж системно з врахуванням гальмуючих зовнішніх та внутрішніх загроз. Основні напрями інноваційного розвитку підприємства та гальмуючі чинники зображено на рисунку 1.1.

Рис. 1.1. Напрями інноваційного розвитку підприємства та чинники опору

Джерело: власні дослідження.

Інноваційний розвиток підприємства є каталізатором рівня його конкурентоспроможності, адже сприяє покращенню показників ефективності господарської діяльності, раціональності використання виробничого потенціалу, підвищення продуктивності праці за умови зниження трудоемкості та досягнення ключових принципів ефективної діяльності інноваційних підприємств (Дод.4.).

На сьогодні не існує ефективного механізму страхування високих фінансових ризиків, пов'язаних з інноваційною діяльністю різних суб'єктів на інноваційному ринку. Це разом із потребою у швидких технологічних змінах ускладнює розвиток інноваційного потенціалу підприємств. Тому інноваційну діяльність слід сприймати як інструмент підвищення ефективності функціонування підприємства.

Ще однією проблемою є роль держави в інноваційному розвитку, як на загальному рівні середовища, так і на рівні окремих підприємств. Держава втратила свою координуючу функцію на інноваційному ринку. Слід зауважити, що держава має ефективний набір методів регулювання, які успішно взаємодіють з ринковим саморегулюванням. Вона також може вирішити проблему ефективної взаємодії між наукою та бізнесом, створити інституційні умови для подолання проблем, пов'язаних із залученням капіталу до наукових досліджень та високотехнологічного виробництва, використовувати механізми державно-приватного партнерства, брати участь у реалізації сучасних інвестиційно-інноваційних програм, таких як створення технопарків, особливих економічних зон, підтримці вітчизняних інноваційних продуктів.

Отже, оцінюючи інноваційний розвиток підприємства доцільно проводити аналіз: рівня конкуренції враховуючи показники попередніх періодів, розвиток галузі, запити та побажання споживачів, розвиток інноваційних продуктів та рівень їх освоєння конкурентами. Проведення спостережень та розрахунків дозволить своєчасно вносити зміни в інноваційну стратегію та стратегію розвитку підприємства, що сприятиме підвищенню ефективності й конкурентоспроможності підприємства на ринку.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЧУДНІВСЬКОЇ ФІЛІЇ ДП «ЖИТОМИРСЬКИЙ ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНИЙ ЗАВОД»»

Чуднівська філія державного підприємства «Житомирський лікєро-горілчаний завод» має довголітню історію у виробництві алкогольних напоїв. До 2023 року завод пройшов ряд реконструкцій та модернізацій, впроваджено нові технології у виробничі процеси, розширено асортимент продукції відповідно запитів споживачів, а також налагоджено експорт продукції у країни ЄС. Відтак, наразі Чуднівський спиртовий завод є філією Житомирського лікєро-горілчаного заводу. Дане підприємство створено на державній власності та підпорядковано концерну «Укрспирт» (Орган управління майном) згідно із розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 квітня 2001. N 143-р.

Пройшовши кризу 2019 року, коли підприємству загрожувало банкрутство, торгівельна орієнтація підприємства змінилася відповідно запитів ринку того часу в якому працює підприємство, а саме переорієнтовано один із цехів на виробництво дезінфекторів.

Після пандемії COVID-19 велика частка споживачів не спроможні відвідувати бари і ресторани через пересторогу захворюванню та низьку купівельну спроможність. Тому для Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілчаний завод» існує великий потенціал для виробництва готових однопорційних слабоалкогольних напоїв.

Наразі в портфель виробництва Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілчаний завод» входить: солод житній, який використовується для виробництва пива, квасу та хлібопродуктів, винні напої - ягідні наливки та настоянки, вермути та горілку різних видів (Рис. 2.1.)

Найбільша частка діяльності підприємства (45%) зорієнтована на виробництво спирту етилового ректифікованого зернового, який класифікують на «Екстра»-96% та «Люкс»-97%. Наступним у структурі займає виробництво горілки: «Чуднофф» (0,7 л.), «Чуднів прополіс» (0,7 л., 0, 5 л.), «Чуднів Женьшень» (0,7 л.), «Калганов» (0,7 л.), «Президентський стандарт» (0,7 л., 0, 5 л.), «Житомирський

стандарт» (0,7 л., 0, 5 л.). Дана продукція є визнаною, як на території України, так і у Європі.

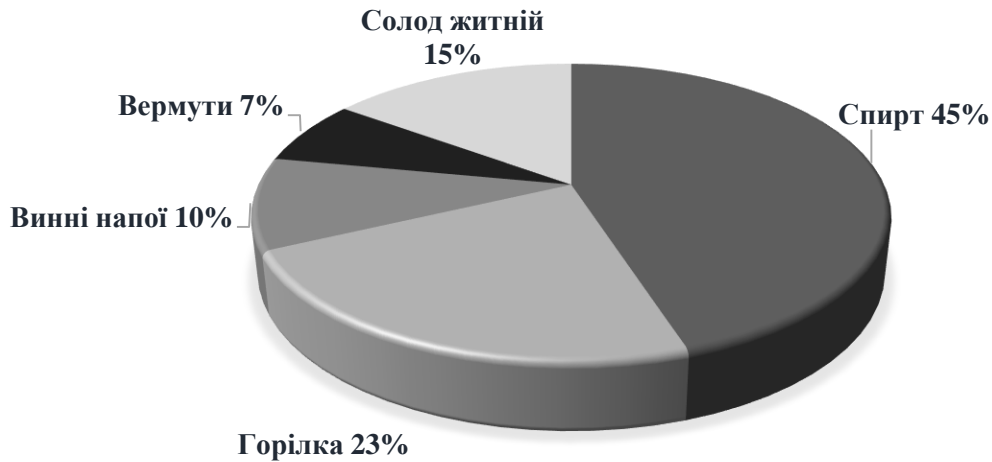

Рис. 2.1. Структура виробництва продукції Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод»

Джерело: власні дослідження автора.

На підприємстві впроваджена та використовується інтегрована система управління якістю та безпечністю харчових продуктів, яка відповідає міжнародним стандартам ISO 9001:2015, ISO 22000:2018. У 2008-2010 продукція Житомирського лікєро-горілочаного заводу, займала призові місця на престижному всеукраїнському конкурсі «100 кращих товарів України», а «Житомирський стандарт» стала візитівкою області [1, 3].

Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод» є конкурентоспроможним підприємством з виробництва якісного спирту та інших алкогольних напоїв, інвестиційно привабливим підприємством готовим до нарощення об'ємів виробництва та вдосконалення підприємства за рахунок інноваційної складової. Ціль підприємства бути інтегрованим у світовий ринок алкогольної індустрії та зайняти відповідну нішу серед відомих фірм і брендів алкогольних напоїв.

Фінансовим результатом підприємницької діяльності Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод», у 2021 р. є збиток спричинений зростанням кількості нереалізованої продукції. Про це свідчать дані фінансової звітності де зазначено, що собівартість реалізованої продукції зазначена у мінусовому значення. Тка ж ситуація була у 2019 р., проте у 2020 р. підприємство

змогло звільнити накопичену готову продукцію, що дозволило підвищити рівень прибутковості підприємства. Якщо проводити повний аналіз господарської діяльності Чуднівської філії ДП «Житомирський лікero-горілчаний завод», можна зазначити, що підприємство має потенціал до високої рентабельності, адже має достатнє матеріально-технічне забезпечення і наразі працює не на повних потужностях, що тягне збільшення рівня собівартості. Основною проблемою підприємства є недостатня кількість ринків збуту та відсутність детального аналізу потреб споживачів іноземного та вітчизняного ринку алкогольних напоїв.

Відтак, підприємству необхідно удосконалювати стратегію інноваційного розвитку з урахуванням діджеталізації виробничих процесів у поєднанні з системою моніторингу попиту ринку та рівня електронної комерції % якої є доволі низьким.

Таблиця 2.1.

Фінансові результати діяльності Чуднівська філія ДП «Житомирський лікero-горілчаний завод»

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2021 р. у % до 2019 р.
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	933910395	96722398	140095360	15,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	-72479515	82085790	-149107353	205,72
Валовий прибуток (збиток) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	21430880	14636608	-9011993	-42,05
Прибуток від операційної діяльності, тис. грн	4685547	6400496	-19347853	-412,93
Чистий прибуток, тис. грн	4829580	6171457	-18674563	-386,67
Норма прибутку, %	16,50	23,53	-75,11	-455,21
Рівень рентабельності, %	-6,66	7,52	-12,52	187,99

Джерело: розраховано автором на основі фінансових звітів підприємства.

Підприємство постійно проводить моніторинг факторів впливу на господарську діяльність (Рис.2.2), що дозволяє своєчасно адаптуватись до економічних викликів та переорієнтувати асортимент продукції відповідно запитів споживачів.

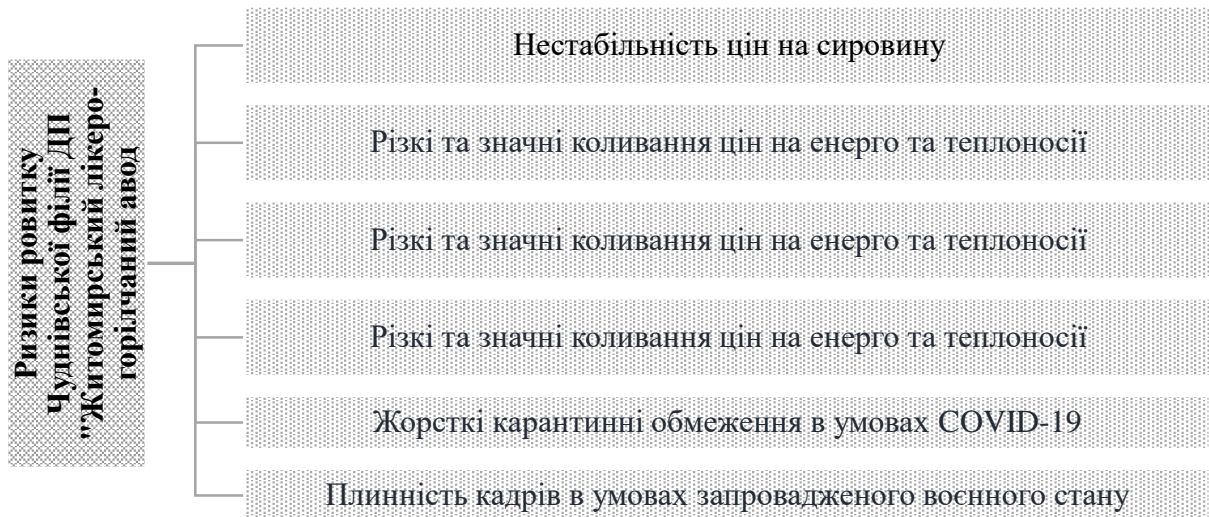

Рис. 2.2. Ризики розвитку Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілчаний завод»

Джерело: власні дослідження автора.

Одним із невідконтрольних ризиків для підприємства є невизначеність та нестабільність рівня цін на сировину на рівні держави. Суттєві зміни в законодавстві, щодо податкового навантаження, не дозволяють чітко спланувати діяльність підприємства не лише на рік, а навіть на найближчі декілька місяців. Регулярне підвищення Акцизного збору на лікєро-горілчані вироби та нарахування податку у вигляді оподаткування Акцизного збору Податком на додану вартість гальмують розвиток підприємства.

Ріст цін на енерго- та теплоносії разом з нестабільним курсом гривні зумовлюють укладання договорів на тривалий період з зазначенням стабільності ціни, що забезпечує суттєвий ріст цін на комплектуючі, як вітчизняного виробника так і імпортовані.

Якщо враховувати прості прийоми стратегічного аналізу для сфери, які особливо відповідають потребам середніх і малих підприємств, можна виокремити метод SPACE. Метод SPACE є систематичним підходом, який спрямований на оцінку позицій у торгівлі та вибір відповідної стратегії розвитку для середніх і малих підприємств. Проведений SPACE-аналіз Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілчаний завод» (Рис.2.3) та його розрахунки (Дод. 4) свідчать про запровадження агресивної системи інноваційного розвитку підприємства. Агресивна стратегія інноваційного розвитку передбачає

впровадження системи інновацій, яка дозволить підприємстві конкурувати на європейському ринку алкогольних напоїв та стати лідером національного ринку.

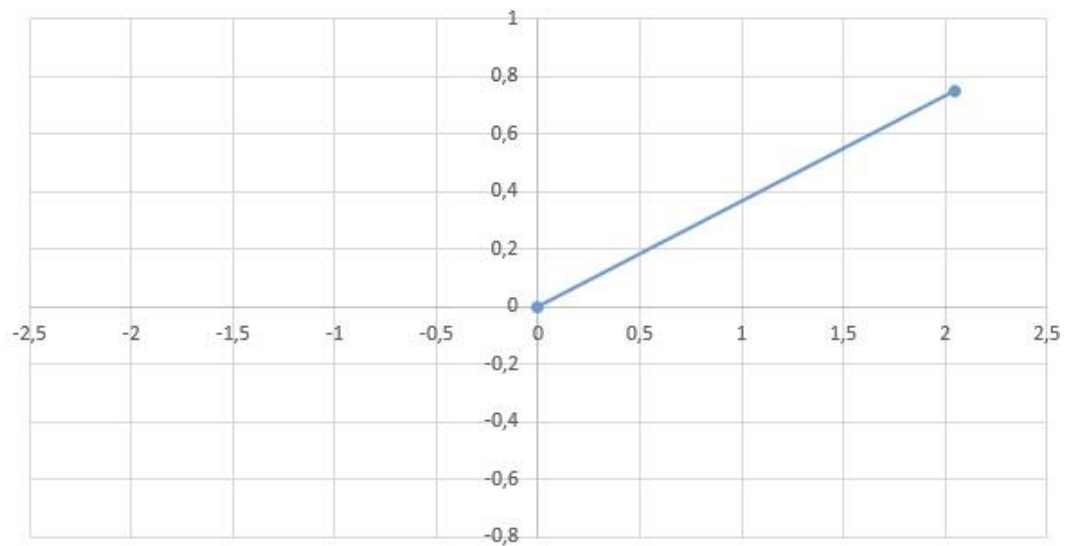

Рис 2.3 Графік SPACE –аналізу Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілочний завод»

Джерело: власні дослідження автора.

Компанія Carlsberg Ukraine зафіксувала значне зниження попиту на алкогольні напої в березні-квітні, де споживання втратилося на 50%, а виробництво - на 68% (Рис 2. 4). Проте, з травня ринок почав поступово відновлюватися. За оцінкою профільної асоціації Укрпиво, за сім місяців 2022 року виробництво пива в Україні порівняно з аналогічним періодом 2021 року скоротилося на 32%. Причиною падіння виробництва стала зупинка заводів найбільших виробників у лютому-березні [7].

Рітейлери теж не очікують швидкого відновлення ринку, оскільки алкоголь не є товаром першої необхідності, тому це одна з категорій, від якої люди починають відмовлятися задля економії грошей. «При погіршенні економічної ситуації і зменшенні доходів громадян слід очікувати зменшення продажів та перерозподілу продажів всередині категорії в бік дешевших напоїв», – попереджають у Metro Cash&Carry Ukraine [2].

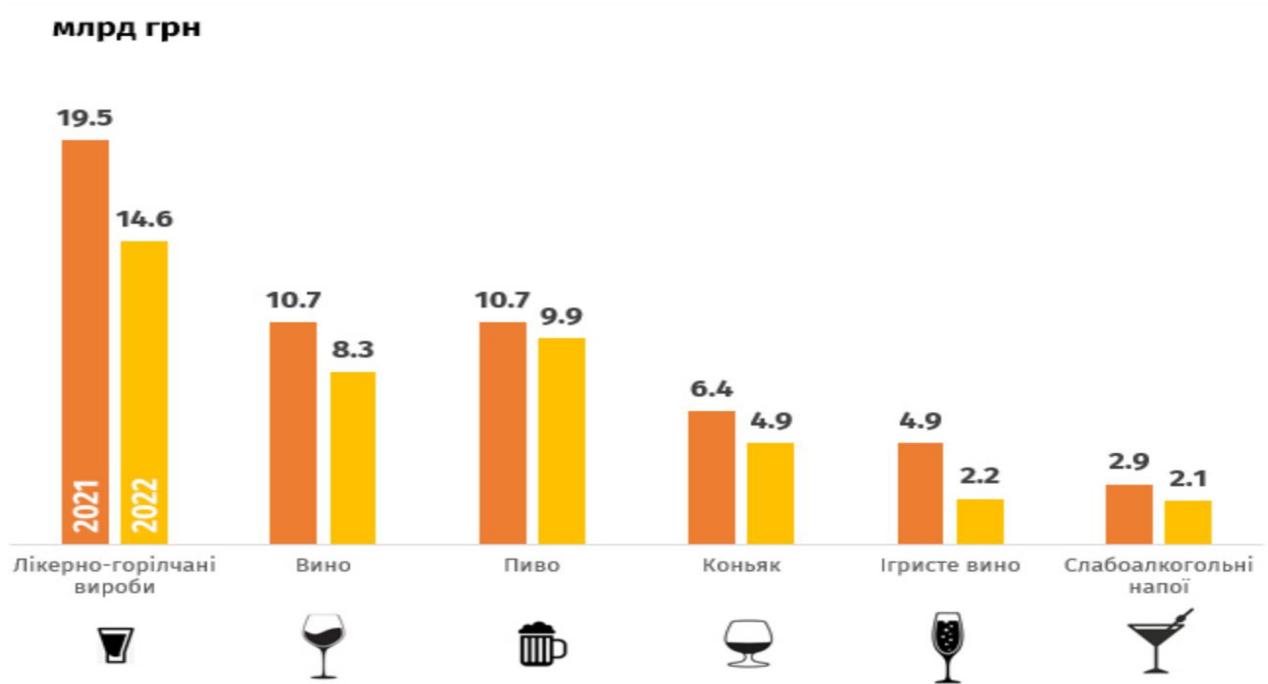

Рис. 2.4. Рівень спожива алкогольний напоїв 2021-2022 рр.

Джерело: [2].

Обсяг європейського ринку алкогольних напоїв у 2021 році оцінювався в 347,3 мільярда доларів США (Рис. 2.5.). Європейський ринок алкогольних напоїв за типом може бути додатково сегментований на спиртні напої, пиво, сидр, перрі, вино та інші. У 2021 році пивний сегмент займав найбільшу частку європейського ринку алкогольних напоїв. Таке зростання пояснюється стрімким зростанням споживання пивав європейських країнах, таких як Чехія, Австрія, Польща, Німеччина та Румунія. Сидр, міцні алкогольні напої та шампанське широко споживаються в Європі. Найпоширенішими алкогольними напоями є пиво, вино та бренді. Деякі типові європейські алкогольні напої включають віскі, шампанське, горілку, шотландський віскі та джин. Спиртні напої – це міцно дистильовані спирти, які містять етанол і воду та готуються із спиртової рідини або пюре. Середньоєвропейська модель споживання алкоголю пов'язана з вживанням пива, середземноморська – із вживанням вина, а східна чи північна – із країнами, де вживаються сильні алкогольні напої. Стрімкий попит на інноваційні варіації алкоголю також має стимулювати європейський ринок алкогольних напоїв. Зростаюче споживання на душу населення та зростаюча

кількість асоціацій, спрямованих на поширення інформації про різні сорти та бренди, сприятимуть зростанню європейської промисловості алкогольних напоїв протягом прогнозованого періоду 2022-2027 рр. Це представляє перспективи європейської промисловості алкогольних напоїв.

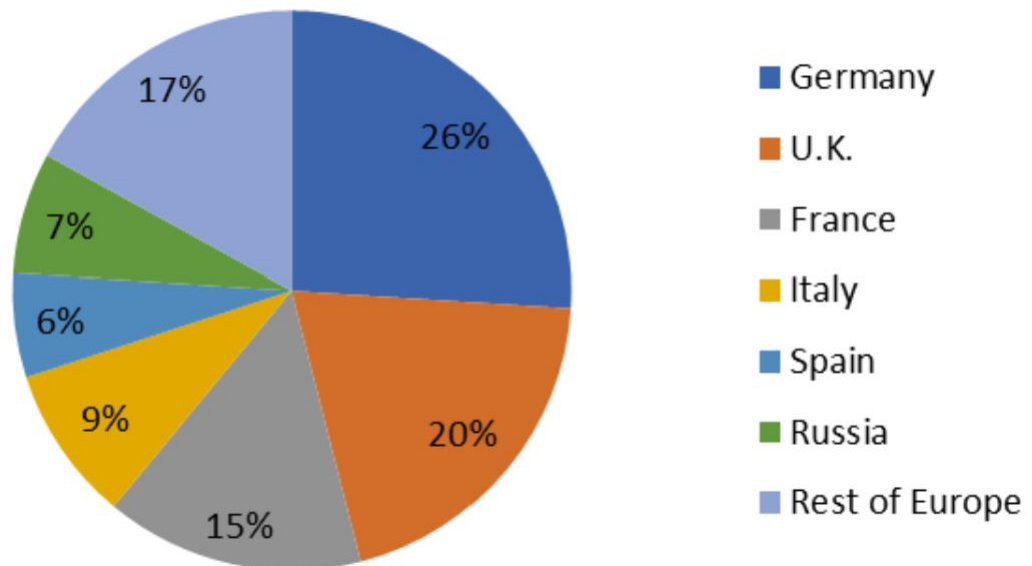

Рис.2.5. Ринок алкогольних напоїв Європи: частка ринку (%) за країнами, 2021 р.

Джерело: [7].

Незважаючи на те, що алкогольні напої вважаються продуктами для насолоди *par excellence*, вони не звільнені від зростаючої вимоги споживачів до екологічності. Екологічна відповідальність наразі є основною проблемою для багатьох покупців, які обирають продукти та бренди на основі своєї етики або здатності створювати якомога менше відходів. Щоб виправдати ці сподівання, наприкінці 2019 року Kronenbourg представила нефільтровану органічну альтернативу своєму пиву 1664. Ще один важливий крок, як повідомляє веб-сайт rayon-boissons.com, стався, коли група AB InBev підписала контракт на початку 2020 року, виробляти все своє пиво Bud (на 13 пивоварнях у Західній Європі) за допомогою відновлюваної електроенергії. Зараз Vintage Roots, головний продавець органічного вина у Великобританії, має понад 450 авторизованих органічних вин, пива та інших напоїв.

РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ СИСТЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЧУДНІВСЬКОЇ ФІЛІЇ ДП «ЖИТОМИРСЬКИЙ ЛІКЕРО-ГОРІЛЧАНІЙ ЗАВОД»

Спиртова галузь України є досить привабливою з прибуткової точки зору, адже має достатню сировинну базу для безперервного виробничого процесу та потужні ринки збуту враховуючи зручне географічне розташування країни у Європейській частині світу. Боротьба між виробниками за частку ринку є жорсткою та вимагає постійного зміцнення конкурентних позицій враховуючи запити споживачів, ризики, які виникають в процесі діяльності та розвиток інновацій, що дозволяють удосконалювати підприємство та нейтралізувати % впливу різних факторів.

За останні роки галузь промислових алкогольних напоїв пережила сплеск інновацій, які охоплюють застосування нових технологій для підвищення якості та терміну зберігання. Розроблені новітні технології включають: розробку нових алкогольних напоїв і функціональність напоїв для здоров'я людини, інновації в процесі зберігання та реагування на нові споживчі тенденції, є багатьма відповідями, які мають бути отримані з впровадженням нових технологій у виробництво алкогольних напоїв.

Ситуація зниження рівня споживання алкогольних напоїв та споживання спиртовмісних речовин в Україні сприяла перегляду стратегії розвитку підприємств досліджуваної галузі. Відтак, приймаючи курс на прискорену євроінтеграцію підприємства зобов'язані переорієнтувати господарську діяльність під стандарти Євросоюзу та створити умови для безпечного виробничого процесу.

Досліджуючи ринок продажу продукції та аналіз показників діяльності підприємства, можна стверджувати, що пошук нових ринків збуту продукції для Чуднівська філія ДП «Житомирський лікеро-горілчаний завод» є основою, адже на складах підприємства зростають об'єми готової нереалізованої продукції. Електронна комерція є одним із напрямів вирішення зазначеної проблеми, адже відповідно до даних IWSR, електронна торгівля в алкогольній індустрії на 16

ключових ринках зросла швидкими темпами в 2020 році, збільшившись майже на 43%. Це значне зростання в порівнянні з показниками 2019 року, коли зростання склало всього 12%. Прогнозується, що до 2025 року електронна торгівля буде зростати, тому доцільно у Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілочний завод» підвищити рівень діджиталізації з урахуванням можливостей електронної торгівлі.

Відтак система інноваційного розвитку Чуднівської філії ДП «Житомирський лікєро-горілочний завод» для забезпечення стійкої конкурентоспроможності має враховувати основні інноваційні складові, які представлені у рисунку 3.1.

Рис. 3.1. Система інноваційного розвитку Чуднівської філії ДП «Житомирський лікєро-горілочний завод»

Джерело: власні дослідження автора.

Одним із напрямів програмування інноваційного контролера є стійкість, адже саме вона викликає найбільше спонукає прийняти екологічність у зв'язку з європейськими цінностями безвідходного виробництва. Лікєро-горілочний завод

планує поступово впровадити сонячні системи енергозабезпечення у поєднанні з системою водопостачання для переробки води, упаковку без пластику, що ще більше зменшує вплив на навколишнє середовище.

Наступним напрямом є оцифровка промислових процесів, що дає можливість підприємству створити пов'язану екосистему від постачальників до дистрибуції. Крім того, потреба у вдосконаленні стандартів безпеки харчових продуктів і прозорості прискорює інтеграцію ІТ у сектор алкогольних напоїв. Таким чином, підприємство може підвищити свою операційну ефективність і постійно контролювати виробничі процеси. Застосування такого рішення дозволить керівнику виробництва та відповідного цеху відстежувати різноманітні параметри навколишнього середовища та процеси для забезпечення оптимальної продуктивності. Зазначене рішення оптимізує управління запасами та спростить відстеження продукту по всьому ланцюжку постачання.

За допомогою даних із підключених пристроїв рішення до штучного інтелекту можливим стає отримання загальної картини виробничих процесів і інформацію про операції. Крім того, штучний інтелект автоматизує виробничі операції, такі як охолодження, управління запасами та якість смаку. Використання штучного інтелекту дозволяє планувати експлуатацію та технічне обслуговування, забезпечуючи прогнозування замовлень і прогнозне обслуговування відповідно.

Автоматизація різних аспектів складів дозволяє виробникам напоїв підвищити продуктивність, мінімізуючи витрати на оплату праці та відходи. Розумне складування забезпечує ефективну систему обробки матеріалів, яка запобігає пошкодженню готової продукції та втраті терміну придатності.

Розвиток соціальних медіа та онлайн-платформ агрегації продуктів харчування заохочує компанії з виробництва алкогольних напоїв виводити свою продукцію на онлайн-ринки. Окрім сприяння прямій взаємодії споживачів, це дозволяє брендам створювати цільові маркетингові кампанії для прискорення продажів. Крім того, платформи електронної комерції сприяють різноманітним моделям розповсюдження, таким як багатоканальне розповсюдження та

розповсюдження продукту безпосередньо споживачу. Також спостерігається розвиток послуг на основі передплати, які пропонують постійний дохід протягом більш тривалого періоду часу. Крім того, дані електронної комерції надають детальну інформацію про вподобання клієнтів і ефективність продукту.

Доповнена реальність і віртуальна реальність дуже ефективні для кращого зв'язку з клієнтами. Програми віртуальної реальності дозволяють користувачам розміщувати цифровий контент на свій вибір, включаючи відео, коментарі та нагороди, на існуючих етикетках. Це, по суті, дозволить підприємству транслювати маркетинговий контент для покращення спілкування зі споживачами та підвищення лояльності до бренду.

Удосконалення штучного інтелекту та аналітики даних прискорюють інтеграцію робототехніки в лінії виробництва алкогольних напоїв орієнтовані на споживачів. Діапазон застосувань на стороні виробництва включає управління та захист виробництва від «людського чинника втрат», управління запасами, пакування та автоматизацію виробництва.

Рішення на основі блокчейну підвищують безпеку харчових продуктів і відстеження у секторі продажу алкогольних напоїв. Технологія надає незамінні дані про товар під час зберігання та транспортування, дозволяючи постійно контролювати свої запаси та виявляти підробки. Крім того, це гарантує, що жоден неякісний або підроблений продукт не досягне кінцевого споживача, який може спричинити серйозні ризики для здоров'я та вплинути на імідж підприємства.

Автоматизація безпечного виробництва є трендом промислових підприємств у напрямі інноваційного розвитку. Виробництво німецької фірми SIMATIC такого виду обладнання допомагає підприємствам реалізувати стратегії та покращувати показники господарської діяльності.

Контролери SIMATIC - це дещо більше, ніж просто ефективне обладнання для керування усіма типами машин і установок. Можливості контролерів SIMATIC постійно розширюються завдяки розробці нових функцій. Кожна машина або установка має свої власні вимоги до продуктивності системи та

складності прикладних задач. У інтерактивному асортименті контролерів SIMATIC S7-1500 є новітнім поколінням перспективних високопродуктивних контролерів, який якнайкраще підійде для запропонованої системи інноваційного розвитку Чуднівської філії ДП «Житомирський лікєро-горілочний завод» [7].

Даний контролер вважається найшвидшим контролером у світі, який виконує комплексні рішення в залежності від його програмування. SIMATIC S7-1500 оснащений швидкою внутрішньою шиною та володіє чудовими характеристиками PROFINET, що дозволяє виконувати операції з мінімальним часом відгуку на вирішення завдання, обробки поставленого завдання. Його швидкість виконання обробки інформації сягає однієї наносекунди, що дозволяє підприємству вийти на найвищий рівень якості продукції та досягнути високого рівня продуктивності. Оснащеність контролера спеціалізованим фірмовим інтерфейсом з детермінованими часовими характеристиками забезпечує достовірність і точність відтворення інформації у мікро секундному часовому інтервалі. Наочно контролер зображено на рисунку 3.2.

Рис. 3.2. Контролер SIMATIC S7-1500

Джерело: [10].

Кризова ситуація в інноваційній сфері української економіки зумовлена насамперед його браком інноваційно-інвестиційна модель ринкової стратегії підприємства в управлінні інноваційною діяльністю. На думку дослідників, головною метою інноваційної стратегії в Україні є запобігання розпаду науково-інноваційної сфери та створити передумови для швидкого та ефективного

впровадження технологій та технологічні інновації в усіх сферах діяльності економіки, забезпечення структурно-технологічної передумови на рівні підприємства [9].

Зростання динаміки інвестицій у підприємств зі спеціалізацією виробництва алкогольних напоїв з 2012 по 2021 рік можна побачити на рисунку 1.

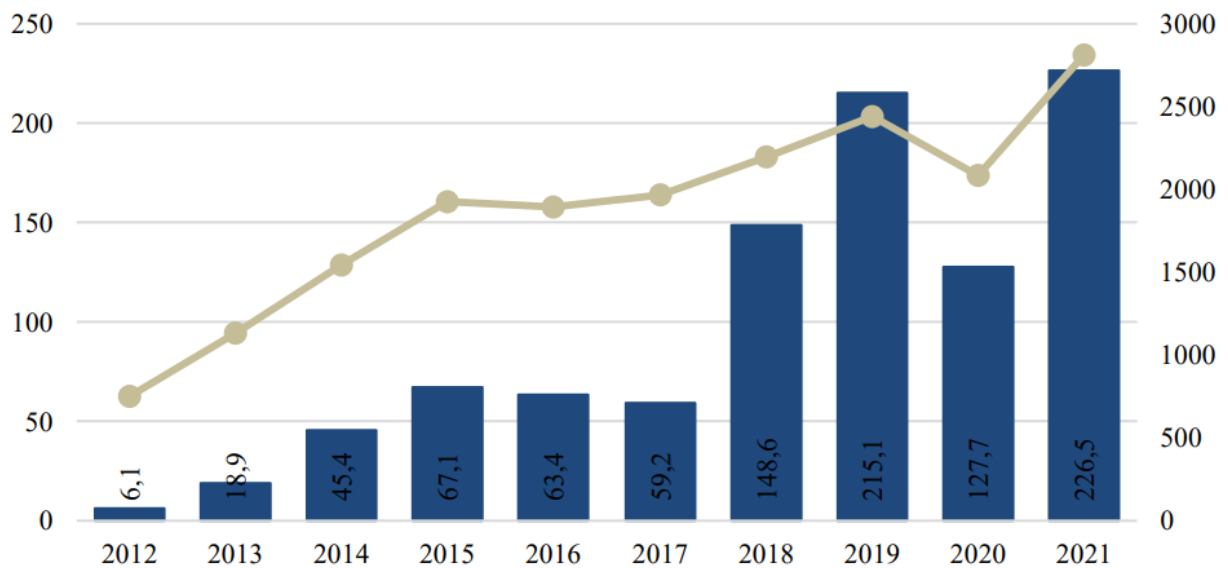

Рис. 3.1. Інвестиції у лікєро-горілочні підприємства Європи за кількістю угод

Джерело: дослідження автора за матеріалами [6-7].

Основним джерелом фінансування системи інноваційного розвитку Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілочний завод» разом з ДП «Житомирський лікєро-горілочний завод» є венчурний капітал іноземних інвестиційних компаній, його частка та зацікавленість у розвитку досліджуваної галузі на сьогодні в загальній сумі фінансування становить понад 70%. Аналіз сучасного стану світового ринку фінансових технологій показав що більшість інвестицій отримали наступні напрями: діджиталізація – 20%, безпечна автоматизація – 39%, штучний інтелект у виробництві – 10% тощо. Сьогодні в області просування інноваційних технологій автоматизації працює понад 100 компаній, більшість з яких працюють у сфері безпечної автоматизації (38

компаній), вдосконалення технологій та інфраструктури (36 компаній), інтернет-бізнесу (22 компанії).

У кваліфікаційній роботі розглядається підхід, який використовують у оцінці стартапів інноваційного розвитку підприємств: метод дисконтування грошових потоків, метод Беркуса та перший Чиказький метод. Методика обрахунків та сутність методів наведені у додатку 5.

За даними фінансових результатів діяльності досліджуваного підприємства представлених у Розділ 2, видно, що роки свого існування підприємству вдалося вийти на рівень позитивного чистого прибутку¹, реалізуючи продукцію виробництва в більшій частці на українському ринку.

При цьому темпи зростання доходів компанії щорічно зростають і досягають 41% у 2021 році, що говорить про те, що підприємство перебуває на стадії стрімкого зростання. Очікується, що темп зростання виросте, а потім почне знижуватися до рівня економічного розвитку. Відповідно, для розрахунку інноваційного розвитку Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілочний завод» після впровадження запропонованої інноваційної системи розрахуємо значення з прогнозом на 12 років, припускаючи, що через 22 роки свого існування (2030 р.) компанія вийде стадія стабільного росту. На першому етапі очікуваний розвитку з 52% у 2022 року зросте до 56% у 2023 році. Потім поступово знизиться до 3,7% до 2030 р. Для розрахунку кінцевої стадії зростання використовується ставка стабільності підприємства, яке займається електронними платежами, що дорівнює 2% [10]. Грошовий потік ставки дисконту відрізнятимуться на трьох етапах, оскільки ризик збитковості підприємства з часом знизиться. Результати розрахунок вартості компанії за допомогою методу дисконтованих грошових потоків представлено у таблицях 3.1.

За результатами проведеного «першого Чиказького методу» оцінки результативності запропонованої системи і враховуючи, що Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілочний завод» разом з ДП «Житомирський лікєро-горілочний завод» відносно молода на європейському ринку алкогольних

виробів та історично ще не почала розвиватися, але дохід на українському ринку стрімко зростає, ймовірність оптимістичного сценарію оцінювалася в 80%, реалістичного на 15% і песимістичний на 5%. Додаток 6 містить сценарні прогнози. Результати розрахунків у таблиці 3.2.

Таблиця 3.1

**Результати інноваційного розвитку Чуднівська філія ДП
«Житомирський лікєро-горілочний завод» за методом дисконтованих
грошових потоків**

Номер періоду	1	3	3	4	5	6	7-10	11	12	Стабільне зростання
Прогноз зростання доходу, %	52	56	47	43	35	32	26,4 -10	6	4	2
Витрати	742	127	50	101	405	842	7866	3361	3299	91593
Скориговані витрати	662	101	36	65	236	440	33069	1022	900	24984
Вартість проекту, млн. \$										31240

Джерело: власні дослідження автора.

Таким чином, найбільш точну оцінку компанії було отримано за допомогою методу дисконтованих грошових потоків, тому що при використанні першого чиказького методу є суб'єктивна складова в оцінці експертів, що може вплинути на результати.

Таблиця 3.2

**Результати оцінки ефективності інноваційної системи Чуднівська
філія ДП «Житомирський лікєро-горілочний завод» за різними методами**

Сценарій прогнозу	Оптимістичний	Реалістичний	Песимістичний	Метод	Результат
Сума інвестицій, \$	31240	16121	5959	Дисконтованих грошових потоків	31.2
Економічний ефект збільшення прибутку	80%	15%	5%	Перший Чиказький метод	27.7
Загальна вартість	27 708			Чиста вартість проекту	31.94

Джерело: власні дослідження.

Якісна оцінка ефективності запропонованої системи інноваційного розвитку Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілочний завод» за методом Беркуса передбачає, що через 5 років експлуатації системи

автоматизації підприємство може досягти доходу в 20 мільйонів доларів на європейському ринку. Основними критеріями, в яких зацікавлені іноземні експерти та інвестори були: економічні результати діяльності підприємства на ринку України, характеристика інноваційної ідеї та її комплексність у виробничому процесі, прототип, що вказує на наявність унікальних, відпрацьованих технологій, процес автоматизації процесу, створення веб-сайту доступного для споживачів з усіма даними про товар та можливості онлайн-покупки, можливості автоматичного запуску онлайн-реклами Facebook і Google, інтеграція з CRM-системою та унікальна аналітика за кілька кліків.

Наступними критеріями оцінки були: якість управлінської команди підприємства та їх зацікавленість у ефективності та результативності системи інноваційного розвитку, швидкість компанії просувати свої послуги, частку ринку в межах України. Результати оцінки представлені в таблиця 3.3.

Таблиця 3.3

**Результати інноваційного розвитку Чуднівська філія ДП
«Житомирський лікєро-горілочний завод» за методом Беркуса**

ЯКІСНИЙ ПОКАЗНИК	Вартість після впровадження інноваційної системи, \$
Ідея	400000
Прототип	400000
Команда кваліфікованих працівників	100000
Стратегія, стратегічні зв'язки	150000
Промоція продукції на міжнародному ринку	100000
Загальний ефект після впровадження	1150000

Джерело: власні дослідження.

Загальна вартість ідеї безпечної автоматизації та діджиталізації підприємства за методом Беркуса оцінюється в 1,150 млн доларів США. Метод включає в себе різні характеристики підприємства і може оцінити їх, проте через ліміт коштів у 2,5 мільйона може не відображати реальну вартість інноваційної ідеї розвитку підприємства.

Відтак, перший Чиказький метод є більш результативним, тоді як метод Беркуса використовується для оцінки стартапів інновацій підприємств без фінансових результатів. На підставі проведених розрахунків і порівняння з ринковою вартістю підтверджено актуальність цих методів дослідження.

ВИСНОКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Інноваційний розвиток підприємства охоплює комплекс взаємопов'язаних аспектів, які відображають її здатність до здійснення інноваційної діяльності. Це включає інтенсивність розробки та впровадження нових продуктів і технологій, а також ефективність інноваційного процесу. Інноваційний розвиток підприємства може бути керований як внутрішніми, так і зовнішніми факторами. До зовнішніх факторів відносяться попит і пропозиція на рівні ринку конкуренції та інноваційний клімат на рівнях держави та місцевих урядів.

Ключовою проблемою інноваційного розвитку підприємства є посилення складності в організації процесів і ускладнення роботи економістів. Успішний інноваційний розвиток підприємства залежить від готовності технологічної системи підприємства приймати та оцінювати інноваційні завдання. Очевидно, що співробітники та фахівці підприємства є джерелом ідей і пропозицій. Тому успішність інноваційного розвитку підприємства у значній мірі залежить від їх бажання, мотивації, готовності сприймати та застосування нововведення.

Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілочний завод» є конкурентоспроможним підприємством з виробництва якісного спирту та інших алкогольних напоїв, інвестиційно привабливим підприємством готовим до нарощення об'ємів виробництва та вдосконалення підприємства за рахунок інноваційної складової. Ціль підприємства бути інтегрованим у світовий ринок алкогольної індустрії та зайняти відповідну нішу серед відомих фірм і брендів алкогольних напоїв.

Фінансовим результатом підприємницької діяльності Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілочний завод», у 2021 р. є збиток спричинений зростанням кількості нереалізованої продукції. Про це свідчать дані фінансової звітності де зазначено, що собівартість реалізованої продукції зазначена у мінусовому значення. Тка ж ситуація була у 2019 р., проте у 2020 р. підприємство змогло звільнити накопичену готову продукцію, що дозволило підвищити рівень прибутковості підприємства. Якщо проводити повний аналіз господарської

діяльності Чуднівської філії ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод», можна зазначити, що підприємство має потенціал до високої рентабельності, адже має достатнє матеріально-технічне забезпечення і наразі працює не на повних потужностях, що тягне збільшення рівня собівартості. Основною проблемою підприємства є недостатня кількість ринків збуту та відсутність детального аналізу потреб споживачів іноземного та вітчизняного ринку алкогольних напоїв.

Відтак, підприємству необхідно удосконалювати стратегію інноваційного розвитку з урахуванням діджиталізації виробничих процесів у поєднанні з системою моніторингу попиту ринку та рівня електронної комерції % якої є доволі низьким.

Ситуація зниження рівня споживання алкогольних напоїв та споживання спиртовмісних речовин в Україні сприяла перегляду стратегії розвитку підприємств досліджуваної галузі. Відтак, приймаючи курс на прискорену євроінтеграцію підприємства зобов'язані переорієнтувати господарську діяльність під стандарти Євросоюзу та створити умови для безпечного виробничого процесу.

Досліджуючи ринок продажу продукції та аналіз показників діяльності підприємства, можна стверджувати, що пошук нових ринків збуту продукції для Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод» є основою, адже на складах підприємства зростають об'єми готової нереалізованої продукції. Електронна комерція є одним із напрямів вирішення зазначеної проблеми, адже відповідно до даних IWSR, електронна торгівля в алкогольній індустрії на 16 ключових ринках зростає швидкими темпами в 2020 році, збільшившись майже на 43%. Це значне зростання в порівнянні з показниками 2019 року, коли зростання склало всього 12%. Прогнозується, що до 2025 року електронна торгівля буде зростати, тому доцільно у Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод» підвищити рівень діджиталізації з урахуванням можливостей електронної торгівлі.

Запропонована система інноваційного розвитку Чуднівської філії ДП «Житомирський лікєро-горілочаний завод» для забезпечення стійкої конкурентоспроможності має враховувати основні інноваційні складові.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Історія заводу (2023) URL: <https://lgz.com.ua/>
2. Спиртова галузь: які законодавчі зміни очікувати наступним часом? 2022. URL:<https://everlegal.ua/spyrtova-galuz-yaki-zakonodavchi-zminy-ochikuvaty-nayblyzhchym-chasom>
3. Черевиков Є. Спиртова реформа: гірко ковати, шкода вертати. Український інститут майбутнього. 2019. URL: <https://uifuture.org/publications/25212-spyrt-low-zakon/>
4. Коліщак В., Данилюк В., Бугайчук В. Стратегічні напрями підвищення продуктивності праці підприємств. Економіка підприємництва: організаційні, управлінські та фінансові пріоритети розвитку : монографія / за ред. проф. Н. В. Валінкевич. Житомир: «Поліський національний університет», 2023. С. 278-302.
5. Коліщак В. Економічний дискурс розвитку Чуднівської філії ДП «Житомирський лікєро-горілчаний завод». Економіка та підприємництво в умовах сучасних викликів : матеріали збірника Всеукраїнської науково-практичної конференції, 01 лютого 2023 р. Житомир : Поліський національний університет, 2023. С. 328-333.
6. Колесніченко О. Стали менше пити? Як війна змінила алкогольні звички українців та ринок. 2022. <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/09/6/691168/>
7. Градус нахилу: ринок алкоголю спиняє падіння, а подекуди починає зростати. 2023. <https://delo.ua/business/gradus-naxilu-rinok-alkogolyu-spinyaje-padinnya-a-podekudi-pocinaje-zrostati-413284/>
8. Сорочинський Ю. Попри війну: як українським виробникам алкоголю вдається вижити у складні часи. 2022. <https://mind.ua/openmind/20254803-popri-vijnu-yak-ukrayinskim-virobnikom-alkogolyu-vdaetsya-vizhiti-u-skladni-chasi>
9. Симоненко К. Протверезіли: як війна змінила уподобання українців та ринок спиртних напоїв. 2022. <https://rau.ua/novyni/vijna-zminila-alkogolni-zvichki/>

10. ENCON. Постійне оновлення функціоналу для задоволення найвищих вимог/ 2023. <https://www.siemens.com/ua/uk/produkty/avtomatyzatsiya-promyslovosti/systemy-avtomatyzatsiyi/systemy-promyslovoyi-avtomatyzatsiyi-simatic/plc-kontrolery-simatic.html>
11. Бугайчук В.В., Грабчук І.Ф. Біоекономіка та її роль у розвитку сучасного суспільства. Економіка АПК. 2018. № 5. С. 110-116.
12. Ворона А. В. Інноваційна активність підприємств як перспектива розвитку національної економіки України. Ефективна економіка. 2020, №3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2020/157.pdf.
13. Гадецька, З., & Кузьмінський, В. (2021). Інноваційні методи та технології управління підприємством в умовах економіки мінімального контакту. Економіка та суспільство, (23). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-23-4>
14. Подрез-Ряполова І.В. Регіональний інноваційний потенціал: шляхи стимулювання та перспективи розвитку. Регіональні інноваційні ініціативи: завдання та шляхи вирішення : зб. наук. пр. за матеріалами круглого столу, 5 квітня 2019 р. Харків : НДІ ПЗІР НАПрН України, 2019. С. 92–96. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2019/05.04.19/05_04_2019-92-96.pdf
15. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р. Урядовий портал.
16. Чуйко, М., & Чуйко, А. (2021). Інноваційні підходи до розробки та виведення на ринок борошняних виробів функціонального призначення. Економіка та суспільство, (23). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-23-5>
17. Шендерівська, Л. П. Напрями розвитку інноваційного потенціалу підприємств. Економічний простір : збірник наукових праць. 2021. №166. С. 74-80.

ДОДАТКИ

Додаток 1.

Рис 1. Поняття інновацій та новацій

Джерело: побудовано автором на основі інформації [2, 7, 11, 17].

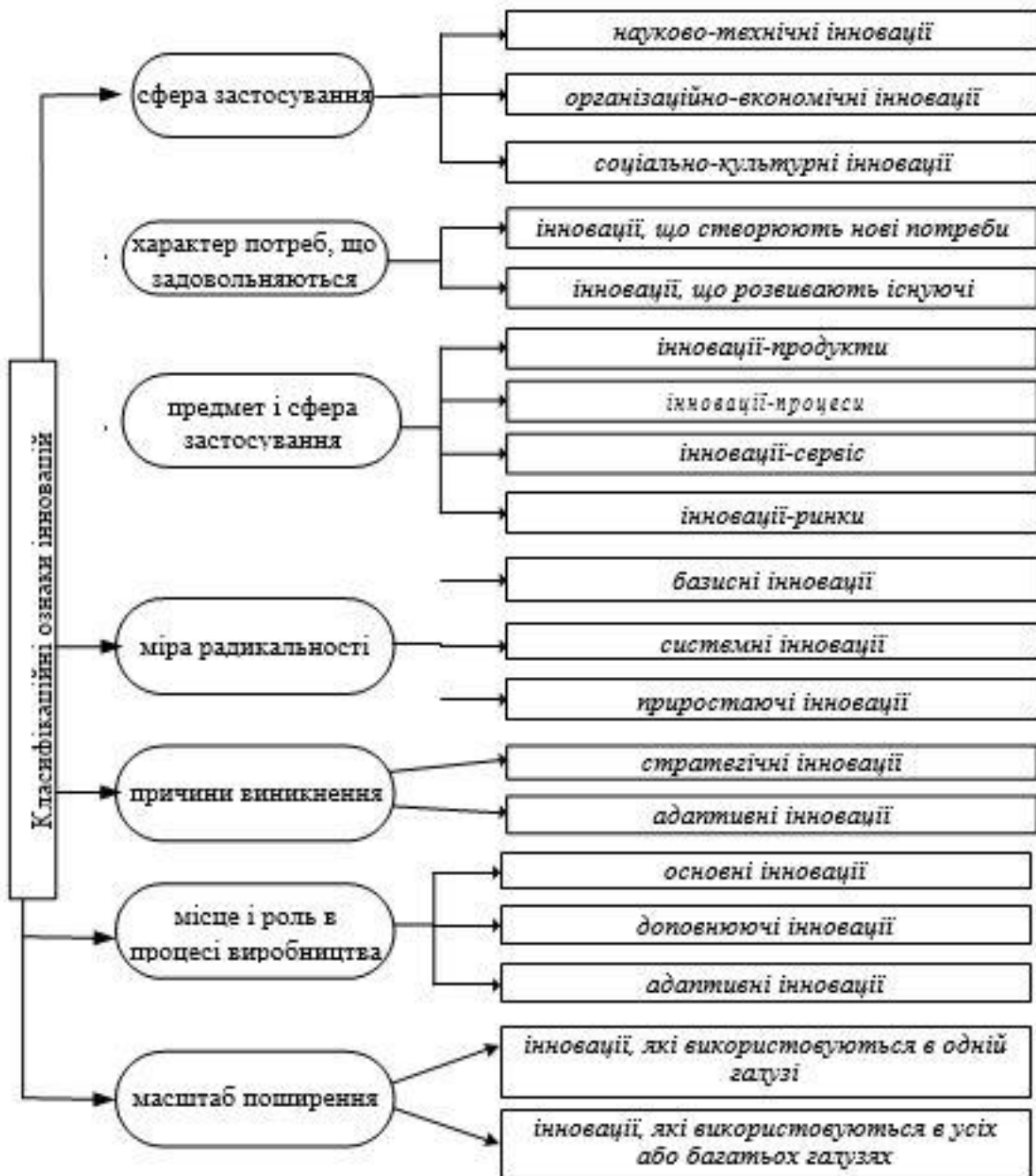

Рис. 2. Класифікаційні ознаки інновацій

Джерело: узагальнено автором.

Поняття дефініції «інноваційний розвиток підприємства»

Автори	Інноваційний розвиток підприємства - це	Відмітні характеристики дефініції
О. Адаменко	діяльність підприємства, що спирається на постійний пошук нових методів та засобів задоволення споживацьких потреб та підвищення ефективності господарювання; розвиток, що передбачає розширення меж інноваційної діяльності та впровадження інновацій в усі сфери діяльності підприємства;	Нові методи і засоби задоволення потреб споживачів, підвищення ефективності; впровадження інновацій у різні сфери діяльності
І. Борисова	створення на фондовому ринку привабливості з точки зору дохідності інвестиційного ризику, тобто підвищення вартості бізнесу шляхом управління інноваціями;	Дохідність Інвестиційного ризику; вартість бізнесу
Х. Гумба	не тільки основний інноваційний процес, але і розвиток системи факторів та умов, необхідних для його здійснення, тобто інноваційного потенціалу;	Інноваційний процес; інноваційний потенціал
Н. Заглумша	сукупність відносин, що виникають у ході цілеспрямованого підвищення економічної ефективності та конкурентоспроможності організації на основі інновацій;	Сукупність відносин; підвищення ефективності та конкурентоспроможності через інновації
С. Ілляшенко	процес господарювання, що спирається на безупинному пошуку і використанні нових способів і сфер реалізації потенціалу підприємств у мінливих умовах зовнішнього середовища у рамках обраної.	Процес господарювання; реалізація потенціалу; модифікація діяльності; ринки збуту
С. Поляков, І. Степнов, І. Федулова Ю. Погорелов	такий розвиток підприємства, де джерелом розвитку є інновації	Розвиток за рахунок інновацій

Джерело: узагальнено автором на основі [2, 5, 16].

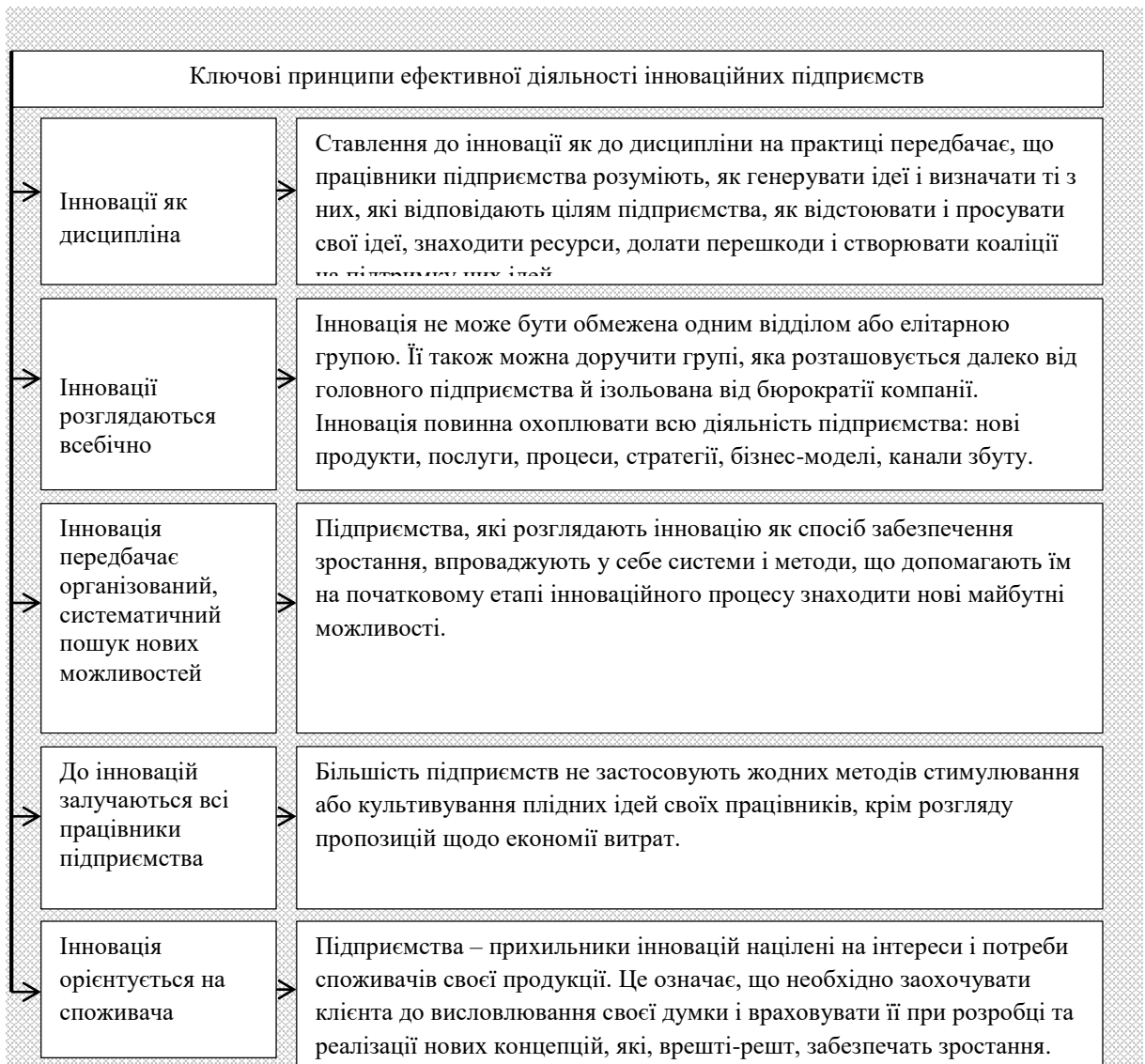

Рис. 3. Ключові принципи ефективної діяльності інноваційних підприємств

Джерело: узагальнено автором.

Додаток 5.

Таблиця 2

**Матриця Sprase- аналізу Чуднівська філія ДП «Житомирський
лікєро-горілчанний завод»**

Критерії	Вага	Оцінка	Зважена оцінка
Конкурентні переваги КП			3,43
Ринкова частка	0,17	3	0,51
Якість продукції	0,3	5	1,5
Стадія життєвого циклу продукції	0,15	3	0,45
Прихильність покупців	0,21	3	0,63
Рентабельність продажів	0,17	2	0,34
Стабільність середовища СС			2,45
Рівень інновацій	0,13	1	0,13
Інфляція	0,18	4	0,72
Агресивність конкурента	0,22	3	0,66
Державне регулювання галузі	0,3	2	0,6
Маркетингові можливості	0,17	2	0,34
Фінансова сила ФС			3,2
Ліквідність	0,15	2	0,3
Фондовіддача	0,2	3	0,6
Фінансова незалежність	0,3	3	0,9
Стабільність отримання прибутку	0,2	4	0,8
Привабливість галузі	0,15	4	0,6
Привабливість галузі ПГ			5,48
Потенціал зростання	0,19	3	0,57
Капіталоємність	0,15	3	0,45
Бар'єри входження на ринок	0,16	1	0,16
Стадія життєвого циклу галузі	0,2	1	0,2
Державна підтримка	0,3	3	0,9

Джерело :власні дослідження.

**Методика оцінки ефективності системи інноваційного розвитку
Чуднівська філія ДП «Житомирський лікєро-горілочний завод»**

Назва методу	Сутність методології	Формула обрахунку
Дисконтування грошових потоків	Складовими методу є грошові потоки, які можуть бути отримані від бізнес-ідеї. За цим методом розраховується вартість ідеї шляхом дисконтування її вартості за ставкою дисконту, що дорівнює витратам на залучення власного капіталу, а потім додавання ринкової вартості боргу до отриманої вартості.	Вартість проекту = $\sum_{t=1}^{t=n1} \frac{FCFE_t}{(1+r_{e1})^t} + \sum_{t=n1+1}^{t=n2} \frac{FCFE_t}{(1+r_{e2})^t} + \frac{TV_{n2}}{(1+r_{e1})^{n2}}$
Перший Чиказький метод	Цей метод передбачає розрахунок фінансового прогнозу для кожного із трьох сценаріїв розвитку компанії: успіх (оптимістичний сценарій); виживання (реалістичний сценарій), провал (песимістичний сценарій). Вартість ідеї за кожним сценарієм розраховується за методом дисконтованих грошових потоків. Останній крок є експертна оцінка ймовірностей появи кожного з сценаріїв і підсумовування середньозваженої вартості усіх результатів за формулою.	Вартість проекту = $\alpha \times V_1 + \beta \times V_2 + \gamma \times V_3$, $\alpha + \beta + \gamma = 1$ де: α, β, γ – розрахункові ймовірності кожного зі сценаріїв, V_1, V_2, V_3 – розрахунковий дисконтований грошові потоки для трьох сценаріїв.
Беркуса	Дейв Беркус запропонував концепцію оцінки фірми, в якій творець повинен відповісти на одне питання, чи досягне компанія 20 мільйонів доларів доходу після 5 років роботи. Якщо відповідь є позитивна то кожна з наступних характеристик повинна бути оцінена в від 0 до 500 000 доларів США.	Характеристики: ідея, прототип, рівень кваліфікації управлінської команди, стратегія, рівень промоції продукції

Джерело :власні дослідження.

Додаток 6

Таблиця 4.

**Розрахунок значення інноваційного розвитку підприємства за першим
Чиказьким методом**

Прогнозований рік	Оптимістичний прогноз, %	Реалістичний прогноз, %	Песимістичний прогноз, %
1	2	3	4
2022	52	42	25
2023	56	47	30
2024	47	35	18
2025	43	30	16
2026	35	24	12
2027	32	21	10
2028	26	17	7
2029	21	13	5
2030	16	14	4
2031	10	8	3
1032	6	4	2
2033	4	3	2
Після прогнозний період	2	2	1

Джерело: власні дослідження автора.